

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/96/2017
Identifikačné číslo spisu:	1591899981
Dátum vydania rozhodnutia:	30.05.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Danica Kočičková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1591899981.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu H. S., bývajúceho v O., Q., zastúpeného JUDr. Martou Huttovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Bezekova 13, P. O. BOX 55, proti žalovaným 1/ U. I., bývajúceho v O., V. a 2/ X. I., bývajúceho v O., K., zastúpeným JUDr. Ivetou Balalovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Ružová dolina 10, o vydanie nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 11C/150/1991, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/635/2012 z 29. júna 2016, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/635/2012 z 29. júna 2016, uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/635/2012 z 10. augusta 2016 a uznesenie Okresného súdu Bratislava V č. k. 11C/150/1991-770 zo 16. februára 2017 z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Pôvodne v žalobe označené žalobkyne 1/ A. W. a 2/ F. S. ako právne predchodkyne H. S. vystupujúceho v spore na strane žalobcu sa podanou žalobou domáhali, aby súd uložil pôvodne v žalobe označenému žalovanému 2/ X. I. (právneho predchodcovi žalovaných 1/ a 2/) povinnosť vydať im v žalobe bližšie špecifikované nehnuteľnosti a to v zmysle § 5 ods. 4 zák. č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách (ďalej len „zákon č. 87/1991 Zb.“).

2. Okresný súd Bratislava V (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom č. k. 11C/150/1991-446 zo 16. novembra 2006 (v poradí druhým) rozhodol o uplatnenom nároku tak, že žalobe v časti vydania nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území Y., zapísaných na LV č. XXX. ako pozemky parcela č. 650 - záhrady o výmere 457 m² a parcela č. 682 - orná pôda o výmere 309 m² a na liste vlastníctva č. XX ako parcela č. 651 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 486 m², vyhovel, a vo zvyšku, t. j. v časti vydania rodinného domu zapísaného na LV č. XX ako stavba súpisné číslo 244, postaveného na parcele č. 651, žalobu zamietol s odôvodnením, že v čase vydania rozhodnutia tento rodinný dom už neexistoval, pretože bol v priebehu súdneho konania zbúraný.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaných v záhlaví označeným rozsudkom rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol. Zamietnutie žaloby odôvodnil v prvom rade tým, že nebolo preukázané splnenie základného predpokladu pre vydanie veci v zmysle zákona č. 87/1991 Zb., a to riadne doručenie písomnej výzvy oprávnených osôb na vydanie veci v zmysle § 5 ods. 2 zák. č. 87/1991 Zb., podľa ktorého na vydanie veci vyzve oprávnená osoba povinnú osobu do šiestich mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona, inak jej nárok zanikne. Poukázal pritom na to, že z obsahu spisu vyplýva, že pôvodne v žalobe označená žalobkyňa 2/ F. S. doporučeným listom zo dňa 26. 4. 1991 bez uvedenia úplnej adresy adresáta na obálke listu, vyzvala pôvodne v žalobe označeného žalovaného 2/ X. I. na vydanie v žalobe špecifikovaných nehnuteľností. X. I. odmietol zásielku obsahujúcu výzvu na vydanie predmetných nehnuteľností prevziať s tým, že mu nepatrí, pričom „nebol súdnym doručovateľom poučený o následkoch prípadného odmietnutia zásielky“. Ďalšou výzvou zo dňa 25. 9. 1991, označenou ako „vydanie veci podľa § 5 zák. č. 87/1991 v spojení s § 3 zák. č. 319/1991 Zb.“, vypracovanou a podpísanou advokátom JUDr. Deziderom Ravlukom, adresovanou X. I., O., O., JUDr. Dezider Ravluk „v zastúpení mandantiek A. W. a F. W. - S.“ oznámil X. I., že jeho mandantky majú právo na vydanie vo výzve špecifikovaných nehnuteľností, vedených v pozemkovej knihe vo vl. č. 1096 pre kat. úz. O., ktoré im boli odňaté na základe rozhodnutia o násilnom vyst'ahovaní v zmysle § 3 zák. č. 319/1991 Zb. V uvedenej súvislosti odvolací súd zdôraznil, že k predmetnému listu (výzve) nebolo doložené plnomocenstvo, na základe ktorého bol uvedený advokát pôvodnými žalobkyňami splnomocnený na vykonanie tohto právneho úkonu a tiež, že z vykonaného dokazovania nie je možné ustáliť, kedy bola predmetná výzva X. I. doručená. Mal preto za to, že žalobca neunesol dôkazné bremeno preukázať doručenie písomných výziev na vydanie veci z 26. 4. 1991 a z 25. 9. 1991 právnomu predchodcovi žalovaných, resp. že výzvu z 25. 9. 1991 treba považovať pre nedoloženie písomnej plnej moci udelenej JUDr. Deziderovi Ravlukovi za neplatnú.

4. Následne uznesením sp. zn. 3Co/635/2012 z 10. augusta 2016 Krajský súd v Bratislave rozhodol o trovách konania a to tak, že žalovaným 1/ a 2/ priznáva proti žalobcovi nárok na plnú náhradu trov konania. Uznesením č. k. 11C/150/1991-728 z 19. decembra 2016 vydaným vyšším súdnym úradníkom Okresného súdu Bratislava V, okresný súd uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania vo výške 436,37 € (súdny poplatok) a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 5 522,25 €, do 15 dní od doručenia uznesenia. Uznesením č. k. 11C/150/1991-770 zo 16. februára 2017, vydaným sudcom Okresného súdu Bratislava V, na základe sťažnosti žalobcu okresný súd zmenil predmetné uznesenie o povinnosti žalobcu zaplatiť žalovaným náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia tak, že žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 1 664,37 €.

5. Proti vyššie uvedenému rozsudku odvolacieho súdu, uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/635/2012 z 10. augusta 2016 a zmeňujúcemu uzneseniu Okresného súdu Bratislava V č. k. 11C/150/1991-770 zo 16. februára 2017 podal žalobca dovolanie. V dovolaniach proti uvedeným uzneseniam, ktoré sa týkajú trov konania, uviedol, že dovolanie podáva preto, lebo dovolaním napadol rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej a žiadal, aby dovolací súd tieto uznesenia zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Bratislave a Okresnému súdu Bratislava V na ďalšie konanie. V dovolaní proti rozsudku odvolacieho súdu uviedol, že odvolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je nezákonný a spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Zdôraznil, že okrem nesprávneho právneho posúdenia vyčíta odvolaciemu súdu aj to, že nerešpektoval právny názor najvyššieho súdu vyjadrený v uznesení sp. zn. 6 Cdo 15/2012, 6 Cdo 29/2012 zo dňa 14. novembra 2012, ktorým bol zrušený predchádzajúci rozsudok odvolacieho súdu sp. zn. 3 Co 10/2007 z 2. decembra 2010 vydaný v tejto veci. Vo vzťahu k záverom odvolacieho súdu o nepreukázaní splnenia podmienky uvedenej v § 5 ods. 2 zákona č. 87/1991 Zb. poukazoval na to, že je právne bezvýznamné, či písomná výzva jeho právnych predchodkýň bola doručená povinnému v zákonnej lehote alebo sa povinný o tejto výzve dozvedel sprostredkovane od Miestneho úradu v Rusovciach alebo od iného subjektu. V uvedenej súvislosti zdôraznil, že právne relevantné je len to, či jeho právne predchodkyne skutočne písomne vyzvali povinného X. I. na vydanie predmetných nehnuteľností a či sa táto ich výzva dostala do sféry povinnej osoby v 6 - mesačnej prekluzívnej lehote od nadobudnutia účinnosti zák. č. 87/19091 Zb. Poukázal pritom na znenie § 5 ods. 1 a 2 zákona č. 87/1991 Zb., z ktorého vyplýva, že osoba oprávnená na vydanie nehnuteľností bola

povinná v 6 - mesačnej prekluzívnej lehote dostať výzvu na ich vydanie do dispozičnej sféry osoby povinnej na ich vydanie. Preto akékoľvek spochybňovanie písomnej výzvy jeho právnych predchodkýň na vydanie nehnuteľností z 26. 4. 1991 a skutočnosti, že sa v lehote 6 mesiacov dostala do sféry X. I. (povinnnej osoby), nie je s poukazom na vyššie uvedené v súlade s právom a ani s už vysloveným právnym názorom najvyššieho súdu.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 C. s. p.), na to oprávnenou osobou (§ 424 C. s. p.), zastúpenou v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu je prípustné a aj dôvodné.

7. Podľa § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

8. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p., dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Podľa § 432 ods. 1, 2 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 421 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

10. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov a podmienok. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 C. s. p.), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

11. V predmetnej veci odôvodnil dovolateľ prípustnosť dovolania tým, že odvolací súd sa pri riešení otázky splnenia podmienky uvedenej v § 5 ods. 2 zák. č. 87/1991 Zb., od ktorej vyriešenia záviselo jeho rozhodnutie, odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.).

12. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p. rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom v dovolaní. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, či a ako dovolateľ v dovolaní argumentačne zdôvodnil, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia ním vymedzenej právnej otázky. V súvislosti s odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu poukázal dovolateľ v dovolaní na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 15/2012, 6 Cdo 29/2012 zo 14. novembra 2012, ktorým bol v tejto veci zrušený v poradí prvý rozsudok odvolacieho súdu, a to pre nesprávne právne posúdenie veci, okrem iného aj v otázke včasnosti a účinnosti uplatnenia nároku. Najvyšší súd v tomto uznesení označil právny záver odvolacieho súdu o zániku nároku pre jeho neuplatnenie do šiestich mesiacov od účinnosti zákona č. 87/1991 Zb. za nenáležitý a odporujúci obsahu spisu. Tým, že odvolací súd v dovolaní napadnutom rozsudku sp. zn. 3Co/635/2012 zo dňa 29. júna 2016 opätovne vyslovil záver, že v konaní nebolo preukázané splnenie podmienky uvedenej v § 5 ods. 2 zák. č. 87/1991 Zb., odklonil sa, resp. nerešpektoval riešenie tejto otázky dovolacím súdom v jeho skoršom uznesení, a to bez toho, aby pre tento postup boli vážne dôvody. Pokiaľ predpokladom prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. je odklon

odvolacieho súdu pri riešení určitej právnej otázky od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, potom tým viac z povahy veci je tento predpoklad prípustnosti dovolania daný vtedy, ak sa odvolací súd pri riešení vyššie vymedzenej právnej otázky odklonil, resp. ak nerešpektoval skoršie rozhodnutie dovolacieho súdu vydané v tejto veci.

13. Právne posúdenie veci je činnosť súdu, pri ktorej súd podriaďuje zistený skutkový stav pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy, na základe čoho dospieva k záveru, či právo prizná alebo neprizná. O nesprávne právne posúdenie podmienené nesprávnou aplikáciou právnych predpisov (čo je aj tento prípad) ide vtedy, ak súd na zistený skutkový stav neaplikoval správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

14. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že právne posúdenie veci odvolacím súdom v otázke riadneho a včasného vyzvania povinnej osoby na vydanie veci oprávnenou osobou v zmysle § 5 ods. 2 zák. č. 87/1991 Zb., nie je správne. Právny záver odvolacieho súdu, podľa ktorého nebolo preukázané, že výzvy oprávnených osôb z 26. 4. 1991 a z 25. 9. 1991 sa dostali do dispozičnej sféry povinnej osoby v 6-mesačnej prekluzívnej lehote od nadobudnutia účinnosti zákona č. 87/1991 Zb., t. j. do 1. 10. 1991, nezodpovedal zistenému skutkovému stavu. Odvolací súd pri nezmenenom skutkovom stave rozhodol v rozpore s právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v tejto veci už v jeho skoršom rozhodnutí, v ktorom najvyšší súd uviedol, že „z doterajšieho priebehu konania zachyteného v spise vyplýva, že otázka včasnosti a účinnosti urobenia výzvy nebola v konaní po dobu takmer 20 rokov sporná. Záver súdu o tom, že nárok zanikol pre jeho neuplatnenie do šiestich mesiacov odo dňa účinnosti reštitučného zákona je neopodstatnený, prijatý bez náležitého dokazovania a je aj v rozpore s obsahom spisu. Pokiaľ odvolací súd poprel účinnosť výzvy zo dňa 26. 4. 1991 urobenej advokátom z dôvodu, že k výzve nie je pripojené plnomocenstvo preukazujúce, že advokát bol oprávnený na urobenie uvedeného úkonu v zastúpení oprávnených osôb, dovolací súd poukázal na to, že zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka nemožno vyvodiť ako podmienku platnosti plnej moci jej preukázanie tretej osobe; rozhodujúca je objektívna existencia plnej moci a nie jej predloženie druhej strane. Stačí ak z prejavu vôle splnomocnenca je zrejmé, že právny úkon robí v mene splnomocniteľa na základe plnej moci. Nie je preto na vadu právneho úkonu, ak súčasne s týmto úkonom splnomocnenec nepredloží plnú moc, rozhodujúce je iba to, či v čase urobenia úkonu splnomocnenca plná moc existovala.“

15. Nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v otázke splnenia podmienky vyplývajúcej z § 5 ods. 2 zákona č. 87/1991 Zb. bolo dôsledkom nielen nesprávnej aplikácie tohto ustanovenia na zistený skutkový stav (súčasťou ktorého bolo aj rozhodujúce skutkové zistenie vyplývajúce z písomného vyjadrenia pôvodného žalovaného X. I. k žalobe zo dňa 1. 11. 1991 - č. I. 19, v ktorom výslovne uviedol, že listom právneho zástupcu pôvodných žalobkýň z 25. 9. 1991 bol vyzvaný k vydaniu nehnuteľností s poukazom na § 5 zákona č. 87/1991 Zb. v spojení s § 3 zákona č. 319/1991 Zb.), ale aj nesprávneho riešenia otázky dôkazného bremena žalobcu preukázať bez akýchkoľvek pochybností splnenie tejto podmienky za situácie, ak k jej spochybneniu došlo zo strany žalovaných až po takmer dvadsiatich rokoch sporu. Vzhľadom na okolnosti danej veci, zistené skutočnosti i charakter uplatňovaného nároku (reštitučný nárok) by odporovalo zásadám spravodlivého súdneho konania, aby voči žalobcovi bola vyvodzovaná povinnosť dôkazného bremena preukazovať bez akýchkoľvek pochybností urobenie písomnej výzvy právnych predchodkýň žalobcu ako oprávnených voči právnemu predchodcovi žalovaných ako povinnému v lehote šiestich mesiacov od účinnosti zákona č. 87/1991 Zb., ak splnenie tejto podmienky nebolo spochybnené pôvodným žalovaným a ani žalovanými v ich odvolaní zo 14. 8. 2001 proti v poradí prvému žalobe vyhovujúcemu rozsudku okresného súdu č. k. 11C 150/91-289 z 24. 4. 2001, a nebolo spochybnené ani samotným odvolacím súdom v jeho zrušujúcom uznesení z 23. júna 2005 sp. zn. 13Co 147/02. Naopak podľa názoru dovolacieho súdu je spravodlivé, aby nepriaznivé dôsledky z neskorého spochybnenia tejto podmienky, spočívajúce v neprihliadaní na jej spochybnenie, znášali žalovaní. Z obsahu spisu je totiž zrejmé, že žalovaní začali spochybňovať riadne a včasné doručenie výzvy povinnému X. I. až po takmer 20-tich rokoch od začatia konania, v ktorom je žalobca procesným právnym nástupcom pôvodných už nežijúcich

žalobkýň. Tieto okolnosti umožňujú predpokladať praktickú nemožnosť žalobcu vyhľadať a predložiť ďalšie dôkazy na preukázanie skutočností, ktorú po dlhú dobu nikto nespochybňoval. Navyše odvolacím súdom zvolený výklad ustanovenia § 5 ods. 2 zákona č. 87/1991 Zb. a spôsob jeho aplikácie na zistený skutkový stav (keď ako už bolo uvedené, zo skutočností zistených v priebehu konania je dostatočne preukázané, že právne predchodkyne žalobcu vyzývali X. I. na vydanie veci v zmysle § 5 ods. 2 zák. č. 87/1991 Zb. a že ich výzvy - prinajmenšom sprostredkovane - sa dostali do jeho dispozičnej sféry), je prejavom výraznej nerovnováhy výkladu tohto reštitučného zákona v neprospech v ňom definovaných oprávnených osôb (viď nález ÚS SR sp. zn. 150/09 zo dňa 30. apríla 2009) a zároveň je v rozpore s účelom a cieľom tohto zákona. Splnenie podmienky vyplývajúcej z § 5 ods. 2 zákona č. 87/1991 Zb. preto treba považovať pre účely ďalšieho konania v tejto veci za preukázané.

16. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/635/2012 z 29. júna 2016, ako i uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/635/2012 z 10. augusta 2016 a uznesenie Okresného súdu Bratislava V č. k. 11C/150/1991-770 zo 16. februára 2017 (ako rozhodnutia súvisiace s predmetným rozsudkom odvolacieho súdu) podľa ust. § 449 ods. 1 C. s. p. zrušil a podľa ust. § 450 C. s. p. vrátil vec Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie, aby viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C. s. p.) opätovne vo veci rozhodol s tým, že v novom rozhodnutí o veci samej rozhodne podľa ust. § 453 ods. 3 C. s. p. aj o trovách dovolacieho konania.

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.